

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben hátszó hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
 évi utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kizárólag a
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, május 28.

Pünkösdi kongresszusok.

Diákkongresszus. Kereskedelmi iskolai tanárok kongresszusa. Vidéki hírlapírók kongresszusa. Szociálista kongresszus. Országos tornaverseny.

Teljes a sorozat?

Azt hiszem, nem felejtettem ki egyetlen sem. Itt vannak a kongresszusok, az országos összejövetelek egy csokorba kötve.

Elég tartalmas kis sorozat, különösen ha meggondoljuk, hogy mind az öt egy ünnepre esett, pünkösdi ünnepére. Mintha az emberek most is gyengéknek éreznék magukat, mint hajdan az apostolok, s összegyülekezve várnák a vigasztaló, az erősítő Szentlelket.

Vajjon teljesültek-e reményeik?

Mikor a kongresszusokat fölkapták — nincs még annak olyan régi ideje — az lett volna azok célja, hogy a társadalmi erőket fokozzák, bizonyos irányban mindnyájunk tevékenységét kormányozzák s így gyorsabban nagyobb sikereket lehessen elérni. Egyesült erővel haladni ama célok felé, a melyeket az egyes nem volna képes elérni.

Ki is tűztek igen szép célokat valamennyi kongresszusnak. Kezdve a bécsi 1815-iki kongresszustól egészen az 1901-iki selmeczbányai nagygyűlésig, az európai nemzetek békéjétől a magyar diákság egyetértéséig csupa szép, ideális cél — és csupa füstbe ment terv.

Rége óta egyes emberek nagyobb dolgokat tudtak keresztülvinni, mint ma százak és ezrek. Napoleon fel tudta forgatni Európát s a bécsi kongresszus diplomatái nem tudták rendbe szedni. Marx és Lasalle oda tudták vetni a szociálisták nehéz kérdéseit, a melyekre ma kongresszus kongresszus után és törvény törvény után keresi a választ hiába. S ha közelebbi példát akarunk keresni: itt van a magyar diákság. A diákkongresszusok legjobban sikerült mozzanatai a mulatságok, a hol pedig igazi komoly cselekvésről van szó, ott az ifjuság egy kis része tesz, a többi csak utólag csatlakozik hozzá, mint azt legutóbb az egyetemi keresztkérdés megmutatta.

Nem értük el tehát a kongresszusok által azt, a mit elérni akartunk: az erők fokozását. Sőt az eredménytelen kongresszusok légijója éppen az emberi gyöngegséget tárja fel.

Mire jöjjünk hát akkor össze annyian és annyiszor? Mire az a sok elköltött pénz és elfecsérelt idő, a mely a pünkösdi kongresszusok legfőbb eredményeül is Teljegyezhető? Hogy gyöngegségünket lássuk?

Igen. Ez is elég eredmény egyelőre. Megismerjük egymást és erőviszonyainkat

s legalább beláthatjuk, hogy az erőt, az igazi erőt nem magunkban kell keresnünk. Hogy hol? Hát arra megfelel a nap maga, a melyen a gyűlések lefolytak.

Pünkösdi ünnep volt.

De vajjon hány kongresszus kezdődött mégis pünkösdi ünnepén a legméltóbb kezdettel:

— Jöjj el Szentlélek Isten?

K. A.

* * *

A selmeczbányai diákkongresszus.

— Saját tudósítónktól. —

Az országos diákkongresszus a legszebb egyetértésben és munkásságban indult meg. A fogadtatást és elszállásolást a város közönsége a legszivesebb módon eszközölte. Az ismerkedési estély, mely a Vigadó összes termeiben volt, igen emelkedett és hivatalos színezetű volt.

Az ősrégi magyar bányaváros a fiatal vendégek fogadására nagy előkészületeket tett. A házakat nemzeti színű zászlók díszítik és a különben oly rendez város és szűk és meredek utcáin igen élénk élet uralkodik. Selmeczbánya polgárai valódi magyar vendégszeretettel ajánlottak föl lakást a diákoknak, minek következtében 150 delegátusnak nagyobb részét magánosoknál szállásolták el. A kongresszusra a következő főiskolák és egyesületek küldtek delegátusokat. A fővárosból: a budapesti egyetemi kör, mensa akadémia, a bölcsészeti hallgatók segítő-egyesülete, a műegyetemi kör, a műegyetemi segítő- és zeneegyesület, az általános egyetemi segítő-egyesület, a budapesti pedagógium-egyesület, a gyógyszerhallgatók segítő-egyesülete, a Szt. Imre-egylet; a vidéki főiskolák közül delegátusokat küldtek. Kolozsvár-ról: az egyetemi kör, a bölcsészethallgatók segítő-egyesülete, ezenkívül ott voltak a sárospataki, pozsonyi, egri, kassai, kecskeméti, eperjesi, nagyváradai jogakadémia, valamint a selmeczbányai és magyaróvári főiskolák kiküldöttei.

A fogadtatás.

A delegáltak nagy része már 24-én, pénteken érkezett Selmeczbányára, a hol ünnepies fogadtatásban részesültek. A pályaudvaron a selmeczbányai bányászakadémia hallgatói testületileg megjelentek. Nevükben Rumpler Ernő intézett lelkes beszédet a vendégekhez. Ezután a delegáltak és a selmeczbányai akadémia hallgatói a honvédszoborhoz mentek, melynek talpazatára a budapesti egyetemi kör elnöke koszorút tett le hazafias beszéd kíséretében. Erre a vendégek kisebb csoportokban a város nevezetességeit tekintették meg. Este pedig a városi Vigadóban ismerkedési estély volt.

A szombati értekezlet.

Szombaton délelőtt ünnepies mise volt a katolikus plebánia templomában, ahol a diákok nagy számmal jelentek meg. Ezután az alakuló értekezlet volt. Az ülés megnyitása

után mindjárt azt a kérdést vetették fel, hogy a Szt. Imre-egylet, a budapesti egyetemi kör tornaegyesülete és a pedagógium delegáltjai acceptálhatók-e vagy nem. Az értekezlet elhatározta, hogy a Szt. Imre-egylet delegáltjait csak erre a kongresszusra verifikálja és hogy a jövőben a főiskolák kongresszusáról kizárja, mert tagjai nemcsak egyetemi polgárok lehetnek. A többi delegáltakat igazolták.

Az elnökség.

Ezután az elnökség választása következett. Elnökök lettek: Rumpler Ernő (Selmeczbánya), Tahy András (Budapest), alelnökök: Vitányi Miklós (Sárospatak), Vagyon Géza (Pozsony), Kolosváry E. István (Eger), Kováts Lajos (Kecskemét), Kaminszky József (Kassa), Lugosi István (Selmeczbánya). Vezetők: Farkas Imre (Budapest), Schleicher Aladár (Selmeczbánya), titkárok: Hrabéczy Béla (Eperjes), Paál Árpád (Kecskemét); jegyzők: Folyovits János (Kolozsvár), Varga Lajos (Selmeczbánya), Noll Béla (Pozsony), Magasházy László, Follenta Lajos (Budapest), Tóth Dezső (Sárospatak); háznagyokká: Lorge Emil (Selmeczbánya), Grovcsik Gyula (Budapest).

A kongresszus megnyitása.

Az elnökség megalakulása után a kongresszust a bányakadémia aulájában megnyitották.

Rumpler Ernő elnök jelenti, hogy Széll Kálmán miniszterelnök, Darányi és Lukács miniszterek átvették a kongresszus védnökségét. A kormány nevében Lits Gyula főispán fog a tanácskozáson részt venni.

Tahy András társelnök (Budapest) kijelenti, hogy az egész ország ifjúsága, sajnos, nagy bizalmatlansággal kíséri a budapesti egyetem és a budapesti egyetemi kör dolgait. Kérdezhetnők, hogy tulajdonképpen mi történt ott olyan, a mi ezt a bizalmatlanságot igazolná. A budapesti diákokat mindig a diákélet hagyományaihoz való szeretet és ragaszkodás vezette. Talán nem értettek meg bennünket, de mindent, a mit tettünk, a tiszta meggyőződés diktált. Szólv végül egyetértésre és a differenciák kiegyenlítésére hívja föl a delegáltakat.

Bamberger Géza a múlt évben Debreczenben tartott diákkongresszusról referál.

Zsembery István előterjeszti az egyetemi kórházi egylet tevékenységéről szóló jelentést, mely szerint az egylet a múlt évben 3000 beteg diáknak nyújtott díjtalan kezelést és ápolást. Az előadónak köszönetet szavaztak.

Ezután előterjesztették a magyar diákoknak a párisi nemzetközi diákkongresszuson való részvételéről szóló jelentést, melyet tudomásul vettek. A legközelebbi nemzetközi diákkongresszust 1902-ben Budapesten fogják megtartani.

Az elnyomott orosz diákok érdekében a kongresszusi delegátusok feliratot fognak intézni a csárhoz és azt a nemzetközi diákszövetség útján fogják a csárhoz juttatni.

Délután az Erzsébet-tárnát tekintették meg; a vendégeket Sztajczár Ferencz kalauzolta.

Az ünnepi ülés.

Pünkösd vasárnapján délelőtt 10 órakor volt az akadémia aulájában a kongresszus ünnepi ülése, melyen nagy számú díszes közönség volt jelen.

A selmeczbányai akadémia hallgatói az 5 festői bányász egyenruhájukban, a kolozsváriak pedig mentével, kalppal és magyar kardokkal jelentek meg. Viharos éljenzéssel fogadták Lits Gyula főispánt, a ki pompás magyar díszruhában jelent meg. Kiséretében voltak Farbak Istvánt Szittnyay József kir. tanácsos polgármester, dr. Schwartz Ottó főbányatanácsos, igazgató, Svehla Gyula főbányatanácsos és a kongresszus elnökei.

Rumpler Ernő üdvözlő beszédére. Lits Gyula főispán válaszolt. Felhívta a magyar főiskolák hallgatóit, hogy a Szent Lélek ünnepén érvényt szereznek annak magasabb eszméinek is terjesszék azokat. Az országok és nemzetek életében a lehetetlenség jele az, ha testületek és intézmények saját erejükből nem állhatnak fenn, hanem az állam támogatására szorulnak. A magyar ifjuság a szükséges eszméket önállóan fogja megvitálni és megvalósítani. Ne feledjék el — mondá a szónok — hogy a pillanatban az egész ország figyelme önökre van irányítva. Ha Önök, tisztelt Uram, a kongresszus tanácskozásait a kellő komolysággal és tapintattal fogják vezetni, úgy hasznos, áldásos munkát fognak végezni és biztosítani fogják a diák-kongresszus intézményének fönállását. Ettől eltérő eljárás meghusztaná céljüket. Szóla kijelenti, hogy a kormány nevében résztvesz a kongresszus tanácskozásain és beszédét az ifjuság éltetésével fejezi be. (Viharos tetszés.)

Ezután Szittnyay polgármester és Schwartz Mór igazgató üdvözlötték a kongresszust, mire megkezdték a tanácskozást.

Az ifjuság közlönye.

Dr. Bodor Aladár (Kolozsvár) előadást tartott a diáksajtról. Előadó vádolta a budapesti diáklapot.

Tahy András védelmébe vette a budapesti diáklapot, Toma István (Sárospatak)

azonban folytatta a támadást Budapest ellen, kifejtve, hogy a budapesti ifjuság lapja nem közöl híreket a vidéki főiskolákról.

Zombory (Budapest) elismeri, hogy a vidéki delegáltaknak igazuk van, de a bajukat az »Egyetemi Lapok« vezetőségében kell keresni.

Végül Tahy András indítványozza, hogy diáksajtó-szövetség alapíttassék.

Ezt az indítványt elfogadták, mire az ülést betérjesztik.

A tornaiünnepély.

Három órakor kezdődött a tornaiünnepély. A város notabilitásai voltak jelen ezen az ünnepélyen. Számtalan nő megjelent, hogy gyönyörködjen a szép látványosságban. Vívóakadémia vezette be az ünnepélyt. Heincz Károly Budapestről legyőzte versenytársait, Gellértet, Knoblochot és Magasházyt. Súlyemelésben Nits Lajos győzött. A második lett Molnár Lénárd. Ugróversenyben első lett Frey Ferencz (Selmecz). A nyújtón első lett Nits Lajos. Súlydobásban Frey Ferencz győzött. A hőgyújtalmat (ezüstművű serleg Heincz Károly (Budapest) nyerte.

A hangverseny.

Este a redautteremben sikerült hangverseny volt. Ezt Kerner Zoltán vezette be Farkas Imre prologusával. Zilahy Singhoffer Vilma a »Tannhauser«-ből énekelt egy áriát és viharos tapsokat aratott vele. Zilahy Gyula, a Nemzeti Színház tagja humoros előadásával nagy derűségben tartotta a publikumot. Dr. Váradi Antal két költeményét szavalta el a szerző maga is oly sűrű tapsokat kapott, hogy egy harmadikat is el kellett szavalnia. Diczfel Oszkár, a ki az énekszámokat kísérte Chopin polonaisejét és Szegheő magyar rhapsodiáját adta elő. Az utolsó számot a delegáltak által alkotott énekkar előadása képezte.

A hétfői ülés.

Hétfőn folytatták a konferenciát. Napirend előtt verifikálták Heuer Károlyt, a ki a közben elutazott. Kéthly Endre helyett érkezett meg. Ez vitára adott alkalmat. Heuert táviratilag hívták le a budapestiek, hogy vegyen részt a tornaversenyben.

Az elnök személyes intervenciójára verifikálták. Erre folytatták a diáksajtról vonatkozó vitát.

Tassonyi (Selmeczbánya) után beszéltek még:

Boda (Kolozsvár), valamint Boda, Tahy és Zombory (Budapest), a mellett foglaltak állást, hogy a budapesti »Egyetemi Lapok« tovább is az ifjuság hivatalos közlönye maradjon s szerkesztőjét az egyetemi kör választmányi tagjai közül nevezzék ki. Az indítványt ellentmondással fogadták.

Ezután az ülést félbeszakították. A szünet alatt dr. Havas Rudolf Dalmáciának Magyarországhoz való visszacsatolásáról tartott felolvasást, melyet nagy tetszéssel fogadtak.

Ezután folytatták a tanácskozást. Bodor (Kolozsvár) indítványára elhatározták, hogy egy hivatalos diáklapot alapítanak, melynek szerkesztésével Farkas Imre bizatik meg. A lap egyelőre Budapestben jelenjék meg. Farkas az ajánlatot nem fogadta el és azonnal Budapestre utazott. A kérdés tárgyalását holnap folytatják.

Személyes támadások következtében több becsületbeli ügy van folyamatban.

Délben a Hungária-szállóban ünnepi lakoma volt, melyen Lits Gyula főispán a királyra mondott felköszöntőt. Rumpler Lits főispánt, Tahy András a diszelnököt, Farbak pedig az ifjuságot éltette. Rumpler indítványára a miniszterelnöknek üdvözlő táviratot küldtek. Délután táncmulatság volt.

Vidéki hírlapírók kongresszusa.

A vidéki hírlapírók országos szövetsége pünkösd hétfőjén tartotta évi közgyűlését Debreczenben. Vasárnap este a vasutnál Komlóssy Artur helyettes polgármester és Koncz Ákos, a debreczeni újságírói választmány elnöke, fogadta a vendégeket, kiknek soraiban voltak: Kubinyi Zsigmond elnök, Barát Armin, Szávay Gyula alelnökök, Brájjer Lajos, Békefi Antal, Palócz László, Benedek Árpád, Miklós Gyula, Vidosics Gyula, Sas Ede, Marton Manó, Mendelényi Béla stb. Komlóssy üdvözlőre Kubinyi felelt. Ezután az Angol királyné kertjében ismerkedési estély volt.

Hétfőn délelőtt a kereskedelmi akadémia disztermében volt a közgyűlés, melyet az igazgatóság ülése előzött meg. A közgyűlésen Kubinyi Zsigmond elnök üdvözlölte az Újságírók Egyesületének küldötteit, valamint az Otthon

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Hová építsük Várad székházát?

Irta: Dr. Némethy Gyula.

Ott áll szégyenkezve, a Szent László-tér északkeleti sarkán, romladozó, siralmas állapotban a váradai püspökök egykori fatornyos székháza, majd később főgymnasium és jogakadémia, azután főreáliskola, törvénytudományi épület, ipariskola, cipőgyár, egyszóval egy szomorú történelmi és fizikai dekadenciában leledző épület. Azt hittük, maga is remélte, hogy az őszön eljön a boldog vég, a kőművesek kegyelem csapásai alatt, s valahára elpusztul a földszinéről ez a történelmileg és régészetiileg jelentéktelen, esztétikailag semmi épület Várad ez égető szígyene, a Sz. László-tér gyalázata: midőn a miniszterium kegyetlen kegyelme, a városház tervet agyonütve, újabb kinlódásra ítélte azt.

Ha a városháznak okvetlen minden oldalról szabadnak kell lennie, akkor bizony nem épülhet az fel azon a telken; hiszen így is apró lyuk-lyuk udvarokból állott volna. Ha pedig nem ott épül fel, hol fog tehát emelkedni Rimánóczy tornyos palotája, s minő változásokkal? ezt kérde mindenki, akit a kérdés egyáltalán érdekel.

A miniszter rigorózus ítélete eszembe jut-

tat egy sajtósági tervet, amelyet egy kiváló ismerősöm, nagybecsült pártfogóm, kinek nevét kiírom nem szabad évek óta emlegetni s amely terv szinte aktuálissá lett a miniszter drákói ítélete következtében. Talán nem lesz egészen indokolatlan, ha ezt a tervet a mely ellen a miniszter nem igen emelhet kifogást Várad közönségének színe elé terjesztem.

E szerint Várad székháza a Kispiacz kisebb négyszögébe kerülne, azaz azon területre a melyet egyrészt a Pável és Zöldfa-utca meghosszabbítása a Kispiaczon, másrészt a Kispiacz kis négyszögének azon oldala, amelyen a gör. kath. székestemplom áll, továbbá a Nagy-Magyar és Kapuczinus-utcák meghosszabbítása a Kispiaczon, végül a kis négyszög azon oldala amely Beczkay Lajos üzletével kezdődik és a holdas templommal végződik, határolnának. Az épület alakja hosszukás négyszög lenne, főhomlokzata a Zöldfa és Pável-utczák vonalába kerülve, éppen szembe nézne a színházzal, illetőleg a Kishiddal, s így a fekvése pártatlan volna. Hozzávetőleges becslésem szerint ez a főhomlokzat lehetne vagy 25—30 ablak szélességű, valamint azon frontja, amely a Kert-utczára nézne, míg a keskenyebbik, vagy esetleg szélesebb két frontja, amelyek a két görög templomra néznének 20—25 ablakkal lennének ellátva. Ha már most a Kishidra néző fronton egy jó magas torony ékeskednék akkor ez a hidról nézve, kiválna a két görögtemplom közül s igen

szép összképet ensembled alkotna. Az előtte lévő tér, a Kispiacz nagy négyszöge még mindig elég tekintélyes maradna, főleg ha megfontoljuk, hogy közvetlen közelben van a Bémer-tér meg a nagy piac. Mindenesetre szélesebb frontja lenne a székháznak mint a tervezett helyen, s egyáltalán az egész épület szembetűnőbb lenne megszabadulván egy oly közeli és disztelen visítástól, mint amilyen a Szent László-templom siralmas homlokzata. Nagy előnye volna a tervnek, hogy így a városház a legszebb helyre kerülne, s hogy e mellett a város a reáliskoláit értékesíthetné. Ha aztán a Szent László szobrot az új városház elé helyeznék szemben a kishiddal, ez oly jellemző történet, kegyelet által javallott összképet adna, amely ellen csakugyan senki se tehetne kifogást.

De pártatlan terveikhez képest lássuk az ellenvetéseket. Magam se szeretem a terek kisebbítését városokban, ha mindjárt tulnagynak is láttassanak azok s így önkényt tolnak elénk a gondolat, szabad-e szép nagy Szt. László-területet így megkisebbiteni; először anyagi-gazdasági szempontból? E kérdésre azonban igennel felelnék, mert piacnak a megmaradt nagy négyszög még mindig elég nagy lenne. A sport-terpártiak azonban könnyen emelnének kifogást a terv ellen forgalmi szempontból, mert ez persze megsemmisítené az egyenes utat a Kishidon és Kert-utczán keresztül. Azonban talán ebbe is belényugodhatnánk az ezzel szemben álló előnyöket latba vetve, hiszen egy utca he-

képviselőit, akiknek nevében *Szatmári Mór* és *Sas Ede* mondtak köszönetet.

Az elnök jelentette ezután, hogy a szövetség vezetői minden irányban iparkodtak az újságírói érdekeket előmozdítani.

Palócz főtitkár előterjesztette a számadásokat, melyek szerint a vagyon jelenleg 33.118 korona. A bevételt 15.411 koronára, a kiadást 10.800 koronára irányozták elő. A számadásokat elfogadták.

Az alapszabályokat módosították. A tagdíjat 24 K-ról 12 K-ra szállították le.

Benedek Árpád indítványára elhatározták, hogy évenként 500 korona ösztöndíjjal egy-egy újságírói tanulmányútra küldenek. A kormányt is felkéri hasonló ösztöndíj adományozására. Az aradi Kossuth-szoborra 100 K-t szavaztak meg. Elhatározták, hogy *Szinnyey Józsefet* és *Mezei Ernőt* üdvözlők. A jövő évi közgyűlést *Kassán* tartják meg. Debreczennek vendégszeretetéért köszönetet szavaztak.

A szövetség ezután Csokonay szobrához vonult s azt megkoszorúzták. Itt Szávay Gyula igen szép beszédet mondott. Délután 1 órakor a Bika szállodában diszebed volt, melyen *Kiss Aron* ref. püspök, *Wolafka* püspök, *Rásó* alispán, *Simonffy* polgármester és még több előkelőség is megjelent.

A polgármester a királyt, *Komlóssy Artur* a vendégeket köszöntötte föl. Kulinyi válaszában Debreczenvárosát élte. Beszéltek még *Kiss Aron*, *Wolafka Nándor* püspök, *Szávay Gyula*, *Barát Armin* és még többen. A társaság több tagja holnap kirándul a Hortobágyra.

Kereskedelmi iskolai tanárok kongresszusa.

A kereskedelmi iskolák tanárainak orsz. egyesülete aradi közgyűléséről kapjuk a hírt, hogy a Pünkösdi első napján tartott ülésén, melyen a tagok mérsékelt számban jelentek meg, *Névy László* elnöki megnyitó beszéde után *Salacz Gyula* polgármester üdvözlötte a közgyűlést a város, valamint a kereskedelmi és iparkamara nevében. Más üdvözlés nem is volt. Aradon ugyanis nem tudják felejtetni, hogy a város kereskedelmi akadémiaja újabb kormányintézkedés folytán megfosztott »akadémia« címétől.

lyett kettőbe lenne terelve a forgalom, azzal, hogy a városházát meg kellene kerülni.

Magam se tartom formátlannak most se a Kispiacot s főleg a görög kath. templom-felőli beugró szöglet határozottan jól fest a kishidről, valamint a holdas templom feltűli oldal is. Ezt megmondolva valaki sajnálhatná, hogy ennek a képnek (vue-nek) vége lesz, de fontolja meg, hogy a városháza két templommal együtt igen hatásos összképnek ígérkezik, a mely talán fölér azzal, hogy a tér nagyságából oly sokat fog veszíteni. Nekem csak egy nehézségem van: nem tudom, csakugyan elég nagy lesz-e az a kis négyszög egy megfelelő nagyságú székház részére, mert az esztétikai szempontoknak én se áldoznám föl a gyakorlatiakat. Még is azt hiszem, hogy talán ha kétemeleles lenne az épület minden frontja, aminek mi sem áll utjában, nagynak is elég nagy lenne az.

Dixi et salvavi animam meam. Kegyes pártfogómnak is eleget tettem, de meg magam se bánom, hogy elmondhattam. Lehet, hogy nem egészen jelentéktelen eszmecsere adtam alkalmat, mely alatt talán egy néhány jóra való gondolat délszínre kerül, lehet, hogy a hallgatás némasága temeti el a tervet, de egyet nem moshat el többé semmi azt, hogy legalább el volt mondva.

Trautmann Henrik főtitkár beszámolt az egyesület múlt évéről, valamint beterjesztette a pénztári jelentést és a jövő évi költségvetést.

Abrai Lajos aradi kereskedelmi igazgató »Szakiskoláink reformja« czimvel tartott felolvasást.

A felolvasás után következett a választás. Elnök lett *Névy László*, fővárosi alelnök *Péter János*, vidéki alelnök *Orbán Ferencz*, főtitkár *Trautmann Henrik*, főszerkesztő *Koltai Virgil*, pénztáros *Röser Edvin*, főjegyző *Kárpáti Béla*. A választmányba beválasztották *dr. Kovács S. János* igazgatót Nagyváradról.

Feltűnt, hogy a választmány fővárosi tagjai közül kettőt kibuktatnak, kik a lefolyt évben kritikával kísérték a budapesti akadémia kínos vajudását. Ez a kritika különösen *Névy Lászlóra* volt kényelmetlen, aki azt hiszi, hogy most már engedelmes választmányt kapott, mely apró czirkulusait háborgatni nem fogja.

A közgyűlés megszakításával délben a szabadság-szobor elé vonult a tanárság, a hol a hősök emlékére *Péter János* kereskedelmi iskolai igazgató mondott beszédet.

Pünkösdi hétfőjén folytatták a közgyűlést. *Trautmann* Henrik a kereskedelmi akadémiairól és *Halvax* János a mintairódáról értekezett.

Szocialista kongresszus.

A nemzetközi szocialdemokrata-párt a pünkösdi ünnepek alatt tartotta meg az évi nagygyűlést a városligeti *Hermína-kertben*. A nagygyűlés rendes lefolyására *Diener Akos* VII. kerületi rendőrkapitány ügyelt. *Molitorisz* István (Makó) korelnök kilencz órakor megnyitotta a kongresszust, mire nyomban megalakult a két igazoló bizottság. A megbízó levelek átvizsgálása után *Israel* Jakab jelentette az eredményt, mely szerint a kongresszuson 61 község 187 küldöttel, Budapest pedig 79 küldöttel volt képviselve.

A tanácskozást *Goldner* Adolf nyitotta meg. Üdvözlötte a megjelenteket és azon óhajának ad kifejezést, hogy a tanácskozás parlamentáris legyen és a jogfosztottak parlamentjének becsületet szerezzenek. Beszédét *Kovács Géza* németül tolmácsolja.

Ezután felolvasták az osztrák, a németországi és az angolországi pártvezetőség üdvözlő leveleit.

Délután *Weltner* Jakab a pártvezetőség nevében jelentést tett a múlt évi működéséről. Szomorú jelenségnek mondta a párt ellen intézett hajsztát, melynek káros eredményét mi sem bizonyítja jobban, mint az a körülmény, hogy míg Hevesmegye tavaly 30 küldöttel képviseltette magát a kongresszuson, ma csupán két képviselőt küldött.

Hennyey az ellenőrző bizottság működéséről számolt be, melynek a felmentvényt megadták. A pártvezetőség jelentéséhez *Barsy József* (Komárom) szólott. Szidja az újjászervezteket. A pártvezetőséget, ugymond, mindenki szidja, pedig nincs igazuk. A vezetőség tagjai csupa munkás emberek, a kik szellemi munkára csakis csekély szabadi dejüket fordíthatják.

Rakitovszky (Grác) kifogásolja *Weltner* azon kijelentését, hogy örvendetes a párt ellenzékieskedő tagjainak elszakadása. Ez a pártviszály bénítja a magyar munkások tekintélyét. Az összes felszólalók elfogadásra ajánlják a pártvezetőség jelentését, csupán *Rosenthal* József (Ó-Buda) szólott ellene. A múlt évi kongresszus ugyanis határozatot hozott az iránt, hogy pártvezetőségi tag a párt alkalmazottja ne lehessen. Ezt a határozatot nem tartották be, mert *Goldner*, *Bokányi* és *Weltner* még mindig fizetéses alkalmazottjai az általános munkás betegsegélyező pénztárnak, az pedig helytelen, mert sok visszásságra ad alkalmat. *Bokányi* erre kijelenti, hogy bár ez tény, de a bizalmi férfiak erkölcsi pressziója kényszerítette őket, hogy a pártvezetőségbe belépjenek. A felszólalások befejeztével a pártvezetőség jelentését nagy szótöbbséggel tudomásul vették.

Hétfőn folytatták a tanácskozást, a mely a szocialista sajtó és a párhívek szervezkedése körül folyt. A *Hermína-kert* táncsterme zsúfolásig megtelt. A rendre *dr. Diener Akos* rendőrkapitány ügyelt, de komolyabb föllépések nem voltak. A tanácskozásokat este 6 órakor fejezték be.

A margittai képviselőjelölt.

Mint értesülünk, *Bakonyi* Sámuel debreczeni ügyvéd, kit a margittai kerület nemrég 48-as programmal képviselőjelöltté kiáltott ki, most sürgönyileg értesítette a kerületet, hogy a jelöltséget nem fogadja el. Most új jelöltről fognak gondoskodni s remélik az ellenzéki férfiak, hogy a választás az ő diadalunkkal fog végződni.

A hármasszövetség.

Az orosz lapok *Goluchowszky* expozícióját kommentálva kiemelik, hogy Olaszország jelenleg irigylendő helyet foglal el az európai koncertben. Franciaországgal és Angliával a lehető legjobb viszonyban van, úgy hogy Ausztria-Magyarország a Németország szövetségeire politikailag semmi szüksége. Ilyen körülmények között Olaszország csak úgy lesz hajlandó továbbra is benn maradni a hármasszövetségben, ha Ausztria-Magyarország és Németország jelentékeny gazdasági előnyöket biztosítanak neki.

Szerb állapotok.

Belgrádban most jobban működik a cenzura mint valaha. Megbízható híreket most nem igen lehet kapni Szerbiából. Annyi azonban bizonyos, hogy ott lenn nem olyan csendes minden, mint azt a belgrádi félhivatalos tudósítások föltüntetni szeretnék. A turini *Stampa*, melynek rendesen igen alapos értesülései vannak a szerb állapotokról, azt jelenti Belgrádból, hogy Szerbia a forradalom szélén áll. Az egész országban nagy propaganda folyik a Montenegroval való egyesülés érdekében oly módon, hogy az *Obrenovics*-dinasztia elűzetnék és helyébe a montenegrói fejedelem választatnék meg. *Sándor* király nem érzi magát biztonságban és a királyi palotát erősen őrizteti. Ő maga ki sem mozdul a konakból és még jobban visszavonul a nyilvánosságtól, mint azelőtt. Egyes városokban republikánus mozgalom észlelhető és több helyen métinget tartottak, melyen *Sándor* király letételének szükségességét mondták ki.

✦ Grexa Gyula Lóránd

A jászóvári premontrei rendben, s a nagyváradai főgymnasium tanártestületében, mely a folyó iskolai évben már két érdemes tagját vesztette el, újabb gyász eset történt. *Grexa* Gyula Lóránd, a matematikának okleveles rendes tanára, május hó 28-án *Kassán* édes anyjánál hosszú szenvedés után, sorvadásban elhunyt.

A megboldogult egyike volt a helybeli főgymnasium legképzettebb és legbuzgóbb tanárainak, ki hivatását legnagyobb odaadással és lelkesedéssel teljesítette.

Grexa Lóránd 1869-ben *Kassán* született. 1889-ben lépett a jászóvári premontrei kanonokok rendjébe, s a tanári pályát a *rozsenyói* kath. főgymnasiumban kezdte meg az 1892-93-ik iskolai évben. Az erre következő évben már a kolozsvári tud. egyetemre ment,

hogy szaktanulmányait folytassa, de még ezek teljes befejezése előtt, az 1895. év szept. havában *Nagyváradra* jött, hogy a beteg Makróczy Gábor katedráját elfoglalja. Rövid idő alatt alapos készütségével, példás buzgóságával előjárónak és társainak elismerését és szeretetét, tanítványainak tiszteletét szerezte meg. Fáradozó munkáerejét bizonyítja, hogy nehéz helyzetében nem csupán iskolai kötelességeit teljesítette, hanem magán uton tanulva, a legrövidebb idő alatt megszerezte a tanári oklevelet a matematikából és phisikából. Ettől kezdve tanítványainak kiképzésén fáradozott lankadatlan kedvvel és munkássággal, noha a viszonyok kényszerűsége folytán 20, sőt 22 órája is volt hetenkint. Erős jellemű, szókimondó ember volt s ez néha érdességek tűnt fel azoknál, akik közelebből nem ismerték, de a kik gyakrabban érintkeztek vele, a látszólag hideg külső alatt rejlő igaz nemesiséget, és valódi szívjósságot fedeztek fel benne. Tanítványaival szemben szigorú, de igazságos tanár volt, s ennek tulajdonítható, hogy az érettségi vizsgálatokon a jelöltek oly kiváló matematikai készütséget mutattak, hogy az illetékes előjáróságok mindig teljes megelégedésük t fejezték ki az elért siker felett.

Tanári pályáján az 1900. év december végéig maradt meg: ekkor a testében már régebben lappangó kór megtámadta egészségét, A karácsonyi szünetekre édes anyjához, *Kassára* utazott, abban a reményben, hogy megújult erővel, teljes egészségben tér majd vissza, hogy folytassa tanári működését s folytassa tanulmányait, melyeknek főként a *matematika története* képezte a tárgyát.

Reménye nem teljesült; sohasem tért többé vissza s ma 29-én délután fogják a még fiatal 32 éves embert Kassán örök nyugalomra helyezni. A haláleset híre szinte részvétet keltett városunkban, melynek társadalmában az elhunyt igen kedvelt egyén volt.

Temetésén a helybeli főgymnáziumot *Kotunovics Sándor* igazgató vezetése alatt *Kertész Miksa* és *Károly Irén* dr. tanárok képviselik; a tanártestület, az ifjuság s a VIII. osztály növendékei, kiknek igazán szeretett osztályfőnökük volt, koszorút helyeznek ravatalára. A rend helybeli templomában pedig ma, 29-én d. e. 9 órakor mutatják be lelkéért az engesztelő szent mise áldozatot.

A fiatal tanár elhunytáról a következő gyászjelentést vettük:

A jászóvári prémontrei kanonok-rend nagyvárad-i háza és főgymnáziumának tanártestülete a maga és az egész rend nevében a legbensőbb fájdalommal tudatja, hogy szeretve tisztelt társa *Grexa Gyula Lóránd* jászóvári prémontrei kanonok, oklev. főgymnáziumi tanár életének 32-ik, áldozópapságának 8-ik, tanári működésének 7-ik évében, folyó évi május 28-án hosszas szenvedés után Kassán, a szülői háznál elhunyt. Földi maradványait május 29-ikén délután Kassán helyezik örök nyugalomra. A megboldogultnak lelki üdvéért a szent mise-áldozatot folyó hó 29-én 9 órakor fogjuk a prémontrei kanonokok templomában bemutatni s erre ez elköltözöttnek barátait, ismerőseit, rokonait és volt tanítványait tisztelettel meghívjuk. Nagyvárad, 1901. május 28-án. Az örök világosság fényeskedjék neki!

TAJÉKOZTATO.

Május 30. Iskolaszéki gyűlés.

Junius 1. Szintügyi bizottsági ülés d. u. 3 órakor.

Junius 2. A zeneiskola hangversenye d. e. 1/2 11 órakor.

Junius 2. Az Országos Pázmány-Egyesület választmányi ülése és ünnepélye Nagyváradon.

Junius 2. Iparkamarai választások.

Junius 15. Katolikus kör majálisa.

A városháza építése.

— A városházát építő bizottság értekezlete. —

— május 28.

A városházát építő bizottság ma délután három órakor értekezletet tartott, melyen a miniszteri műszaki tanács által proponált változtatások felett határozatok. Részben el is fogadták a műszaki tanács propozícióját, nagyrészt azonban nem tartják figyelembe vehetőnek, a lokális viszonyok folytán.

Az értekezleten dr. *Bulyovszky* József polgármester elnöklete alatt jelen voltak: *Bordé Ferencz*, *Mezey Mihály*, *Szücs István*, ifj. *Rimanóczy Kálmán*, *Hoványi Géza* dr., *Rendes Vilmos*, *Rimler Károly*, *Ragány János*, *Busch Dávid*, dr. *Komlóssy József*, *Guttman József*.

Dr. *Bulyovszky* József polgármester az ülést megnyitva beszámol a bizottságnak, hogy ifj. *Rimanóczy* Kálmánnal a városháza tervezőjével járt Budapesten az ügy gyors elintézése végett. Előadták a nagyváradi viszonyokat, hogy a városi hivatalok nyolcz felé vannak, a lakásokat felmondták a bérlőknek s hogy a telkek értékesítése is ez idő szerint könnyebben eszközölhető s így égető szükség a városházi tervezet gyors keresztül menetele, mert ellenkező esetben a város anyagilag is sokat károsodnék.

Ezután előterjesztette a műszaki tanács észrevételeit, melyet ifj. *Rimanóczy* Kálmán ismertetett a következőkben:

1. A nagyteremnek keresztirányos elrendezése helyett a hosszirányos elrendezést javasolja, miáltal a tervezett *felülvilágító* elcsinálható, mely a vidéki városokban különben is aggályos.

2. Javasolta a műszaki tanács, hogy a karzati lépcső ne az első emeletről vonuljon a karzatig, hanem a földszintről. Ezt a tervező is magáévá tette.

4. A homlokzat nyers téglá építményét javasolja, helyesebbnek tartja azonban a tervező a »kőpor vakolatot,« mely olcsóbb s mely a színháznál is alkalmazva lett.

4. A szabadon építés szempontjából javasolja a miniszteri műszaki tanács, hogy a plebánia felől egy nyolcz méteres utca nyitassék, melylyel nagyobb utcái homlokzat nyeresét czélozza. Ifj. *Rimanóczy* Kálmán a nevezett pontokra megtette megjegyzéseit.

Utánna *Busch* Dávid főmérnök szólt a kérdéshez. A tanácsterem felülvilágítását helyesebbnek tartja, ugyszintén a keresztirányos elrendezést is.

A nyers-téglá homlokzat-építményt nem javasolja.

A karzati lépcső elhelyezését is helyesnek tartja, de mert a tervező hozzá járult a műszaki tanács módosításához, tehát ő is hozzá járul.

Az új utca nyitását ellenzi, mert a nyolcz méteres utca a városháza telkéből nagy tért vonna el. Egy udvar is teljesen elesnék s már azért sem tartja elfogadhatónak, mert a városház így befejezett volna és a későbbi terjeszkedés nem volna lehetséges. Ez elrendezés mellett több mint 1000 \square méterrel kevesebb volna a városháza telke s a terv nem volna beleilleszhető.

Dr. *Hoványi* Géza szintén az utcanyitást ellen szól, mert ez által egy olyan utcát nyernénk, mint a *Dudek-sikátor*.

Mezey Mihály szerint a plebániából is ki-szajátítandó volna egy rész a módosítás esetén, ezt pedig jelen körülményeink között nem lehet keresztül vinni.

Ragány János azt az aggályát fejezte ki, hogy van-e nekik joguk ez ügyben oly határozatot hozni, mely egyenesen a miniszterium elé terjesztetik. Ő azt hiszi, hogy ehez csak a közgyűlésnek van joga. *Komlóssy* József, dr. *Bulyovszky* József és *Hoványi* Géza felvilágosították, hogy az ő határozatuk már végleges közgyűlési határozaton alapszik.

Majd a műszaki tanács gyors és méltányos eljárását köszönettel vették tudomásul s ezzel az értekezlet véget ért.

Az irgalmas-rend gyásza.

Két év előtt, szoros családi körben, ünnepet ült az irgalmas-rendiek itteni háza.

Ötven éves szerzetességének jubileumát tartotta a ház lelki atyja, *P. Kiss* Theodósius.

Az ifju munkabíró rendtársak csendben, elmerengve ültek az asztal körül, fennt pedig kigyult lelkes arcczal beszélt az agg páter.

Nagy idő, majdnem egy századra nyult vissza emlékezete s beszéde nyomán egyenkint támadtak fel a mult történetei.

A nemzeti újjászületés lázas ideje, a nagy, mindent áldozatul dobó lelkesedés, mely győzni vagy halni készítette a nemzetet, a hosszú némaság kora, a temető csöndje a hazán.

Tovább nem követte az élet forgását. Mikor elbukott az egyenetlen harc során a nemzet, ő ott hagyta a világot, szerzetbe vonult s ettől fogva teendőin kívül a meteorológia foglalta el egész érdeklődését.

Ez a tudomány volt lelkének dédelgetett kedvencze. Napról-napra lelkiismeretesen vezette az időváltozások statisztikáját s e nemű munkássága igen értékes lett. Erről szeretett beszélgetni, vagy kedélyes modorában vitázni ismerőseivel.

Az a kis családi összejövetel volt a szerény páternek első és utolsó ünneplése. Ott igaz szívvvel kívántak neki hosszú életet, de az Ur megelégette hű szolgájának munkáját s ki kevéssé hű volt, nagy jutalomba vétetett fel. F. hó 28-án visszaadta lelkét teremtőjének.

A rend következő jelentésben tudatja gyászát:

Az irgalmas-rend nagyváradi társházának tagjai fájdalommal eltelve tudatják, hogy szeretett rendtársuk tiszt. *Kiss* Theodósius János szerzetes és áldozó-pap a szenvedő emberiségnek szentelt életét folyó hó 28-án d. e. 9 órakor korának 80-ik, szerzetesi életének 56-ik évében, hosszas szenvedés után befejezte, a halotti szentségek ájtatos felvétele által megerősített lelkét Teremtőjének visszaadta. Az Istenben boldogultnak hült tetemét f. hó 30-án délelőtt 10 órakor fogjuk beszenteltetni és az engesztelő szent mise bemutatása után a v.-glaszi-i sírkertben örök nyugalomra helyezni. Nagyvárad, 1901. május 28-án. Az örök világosság fényeskedjék neki!

Nagyváradon is hosszú idő óta volt a rendház spirituális s nagyszámu ismerősei bizonyára szinte szívvvel vesznek részt a rendház gyászában. R. i. p.

Bérmálás.

A Szentlélek eljövételének emlékünnepe, Pünkösöd első napján óriási emberáradat özönlött már a kora reggeli órákban a székesegyház felé, a Fő-utcán és az Ujoron valóságos kocsis korzót képeztek a szünet nélkül robogó kocsik, melyeken a bérmászülők vitték gyermekeiket a székesegyház felé; mindenki sietett, hogy alkalmas helyet kapjon.

Pont nyolcz órakor érkezett fogatán a templom elé dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok-püs-

pök, kire az ajtóban a káptalan tagjai (cappa maiorban) és a papság várakoztak. A bibornok — teljes assistentiával — ünnepélyes nagy misét tartott, melynek végeztével *Radnai* Farkas pápai praelátus hatásos szónoklatot tartott. Az egyház születése napja lévén alkalomszerűleg fejtegette mi az egyház, majd pedig a bérmálásokhoz fordult s meglepő világossággal magyarázta meg nekik a kegyelmeket, a Szentlélek ajándékait, melyeknek a bérmálás által részesei lesznek.

Ezután kezdetét vette a bérmálás. A bibornok a szentélyben és a főhajóban felállított gyermekeket bérmálta meg, *Belopotocsky* Kálmán tábori püspök pedig a két mellékhajóban osztotta ki a bérmálás szentségét. Az evangélium oldali mellékhajót csaknem egész hosszban a honvéhadapródok foglalták el, kik közül 66-an bérmálkoztak. Az összes megbérmáltak száma 1163. kik közül 618-at a bibornok, 545-öt a tábori püspök bérmált meg.

Tizenegy óra előtt már véget ért a bérmálás s kint a templom előtt megkezdődött ismét a népvándorlás. A rendőrséget elismerés illeti meg, hogy a téren és a kocsik közt példás rendet tartott fenn, ennek köszönhető, hogy a nagy emberáradatban és tolongásban semmiféle komolyabb baj sem történt és rendező incidens nem fordult elő.

* * *

Az ünnep mindkét napján pompás, nyárba is beillő meleg, tiszta idő volt. Délután a közönség ellepte a fürdőket és a nyári üdülőhelyeket. A *Rhédey-kerti* jól sikerült népnep sok közönséget vont el, de ennek dacára, egyik *fürdő* sem panaszkodhatik, telve volt a két fürdőnek minden zuga.

De ezzel kapcsolatban saját érdekében is figyelmeztetjük a *közúti* vasút kezelőségét, hogy ne fukarkodjék a kocsikkal. Jól tudhatták, hogy mily nagy közönséget szállítottak ki a déli és délutáni vonatok, az esteli vonatokhoz mégis kevés kocsit adtak a valósággal heringmódra bepréselve szállították haza a közönséget.

Ünnep másodnapján a helybeli *honvéhadapród iskola* pompásan sikerült majálist rendezett a Püspök-fürdőben, melyen a növendékek és a tanárokon kívül a városból is sokan vettek részt. Este 7-kor kezdődött a táncmulatság, de ezuttal nem használhatjuk a szokásos ujságírói kifejezést, hogy hajnalig tartott, mert bizony 11 óra tájon már otthon voltak a vitéz apródok.

UJDONSAGOK.

Felolvasó est a Püspökfürdőben.

Az »Országos Pázmány-Egyesület« nagyváradi ülésével kapcsolatosan rendezendő ünnepély programja immár véglegesen meg van állapítva s a műsor-számokból ítélve az est felejthetetlen benyomást fog kelteni.

A helyi rendezőség vasárnap állapította meg a módozatokat, a fővárosból egyenesen e célból megjelent *Ságh* Józseffel az Országos Pázmány-Egyesület buzgó választmányi tagjával, különösen megbeszélték a vetített képek előállításának részleteit. A műsornak ez a része, *Kiss* János dr. egyetemi tanár felolvasása lesz »Róma a jubileumi szt. év alatt« czímen, mindenestre nagy vonzerőt fog gyakorolni.

Nem kevésbé érdekes a többi szám is. *Tucsek* Ferencznét jól és előnyösen ismeri a közönség és megragadja mindig az alkalmat,

hogy énekében gyönyörködhessék. Azután egy fiatal kiváló talentumu zenész, a székesegyház új orgonistája fog bemutatkozni zongorajátékával a közönségnek. Kiváló lesz mindenesetre az egyesület buzgó és fáradhatatlan tevékenységi elnökének, *Margalits* Ede dr. egyetemi tanár megnyitó beszéde is, mely valószínűleg az egyesület célját, hivatását és rendeltetését fogja tárgyalni.

A felolvasó est iránt, mely a kies *Szt. László-fürdőben* lesz június 2-án este 7 órakor, már is igen nagy az érdeklődés. De mivel az ünnepélyen csakis meghívóval rendelkezők vehetnek részt, a kik erre igényt tartanak, szíveskedjenek ez iránt szerkesztőségünkhöz fordulni. A meghívók expedálása ma kezdődik.

Az ünnepély programja a következő:

1. Elnöki megnyitó. Tartja: Dr. *Margalits* Ede tud. egyet. ny. r. tanár, az Orsz. Pázmány-Egyelet elnöke.
2. *Moskovszky* Mór: Scherzo Valse. Zongorán előadja: *Nemoráll* István zenetanár.
3. *Helmuth* E. M. Varázsdal. Énekli: *Tucsek* Ferenczné urnő.
4. Róma a jubileumi szent évben. Előadás vetített képekkel. Tartja: Dr. *Kiss* János tud. egyet. ny. r. tanár, az Orsz. Pázmány-egylet alelnöke.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* A színház tűzbiztosítása. A városi tanács nem régen egy határozatot hozott, melyben kimondta, hogy ha a színelőadások száma a kétszázat túlhaladja, a színingazgató köteles a biztosítási díj-többletet megtéríteni. *Somogyi* Károly színingazgató most beadványt intézett a városhoz, melyben kijelentette, hogy a tanács e határozatát elfogadta.

* Kirándulás a vársonkolyosi csepkőbarlangba. A nagyváradi tornakör által tervezett kirándulások sorozatát június hó 6-án azaz Urnapján egy rendkívül érdekesnek ígérkező kirándulás nyitja meg. Ugyanis ekkor tekintik meg Biharmegyének e természeti szépségeiben gazdag vármegyének egyik leghíresebb csodaszép csepkőbarlangját, a *Vársonkolyos* és *Bánlaka* között fekvő még név nélküli barlangját, melyet hozzáférhetlensége tett eddig ismeretlenné s csak a múlt évben fedezett fel egy egyetemi tanár. Egy gyönyörű fekvésű barlang, melyhez most a *Stern* Dezső vársonkolyosi iparvállalata által létesített keskenyágányú iparvasút a festői szépségi *Misid* völgyön visz fel, igen könnyű szerrel közelíthető meg. A kirándulás mint fentebb említettük a jövő hó 6-án lesz megtartva, az indulás délben a fél egy órai vegyes vonattal lesz s élesden *Bérczy* Imre az élesdi járás főszolgabirója, Réven pedig *Hollósy* Gyula, Rév község főjegyzője csatlakoznak a társasághoz, kik is a kirándulókat eme igen érdekes kirándulásban kalauzolni fogják. Vársonkolyosig az államvasutak vonalán, onnan a barlangig kis vasuton teszik meg az utat s a barlang megtekintése után kedélyes lakomára ülnek le a kirándulók s még aznap este visszatérnek Nagyváradra. A kirándulásban résztvevők már is jelentkezhetnek *Jelinek* Géza tornaköri titkárnál, ki is még egy felhívást is fog kibocsátani; a részvételi összeg 3-4 frt lesz. Megjegyezzük, hogy e kirándulásban körülbelül 40-en vehetnek részt s nemcsak *tornaköri tagok*, de *bárki* is, ki egy kellemes délután eltöltése mellett ily remek vidéket óhajt látni.

* Választási kodex. *Szivák* Imre országgyűlési képviselő szerkesztésében egy választási kodex jelent meg. *Szell* Kálmán felhívta az összes törvényhatóságokat, hogy e művet, — tekintve, hogy szélesben kiterjeszkedik a kuriai bírásokra és a választási törvényekre — támogassák. Megjegyzi, hogy az összes alispánok, főszolgabírók és választási elnökök részére, a kodexet már megszerezte. A mű az Atheneum kiadásában jelent meg s tizenkét koronáért kapható. A törvényhatóságokhoz intézett felhívást *Szell* Kálmán miniszterelnök irta alá.

* Zenészek kongresszusa. *Ságh* József a fővárosban megjelenő »Zenelap« felelős szerkesztője zenészi kongresszusra hívja fel a nagyváradi zenetanárokat, zenészeket, zeneírókat, hogy f. évi, *július 2-3-án* saját ügyeik megbeszélés végett *Budapestben* összegyűljenek. A kongresszus iránt rendkívül nagy az érdeklődés, mert az országos nyugdíj-egyesületről is szó lesz, melynek jelenlegi vagyona meghaladja a 114.000 koronát. A kongresszus ügyében a »Zenelapban« már f. évi januártól kezdve mindig érdekes és tanulságos cikkek jelentek meg nemcsak *Ságh* József tollából, hanem irtak id. *Abrányi* Kornél, *Vavrínecz* Mór, *Franck* Gábor, *Sommer* Eadre, *Abarbanellné Fraunhoffner* stb. érdekes tanulmányokat. Az ügy iránti érdeklődők forduljanak *Ságh* Józsefhez (Budapest, Baross-utca 81) A kongresszuson, mint értesülünk, az ország minden vidékéről, így Nagyváradról is jelennek meg érdeklődők, sőt Bécsből, Bádenből és Zágrábból is jelentkeztek egyesek képviselőileg. — A kongresszusra megjelenő érdeklődők részére a rendezőség *kedvezményes vasúti jegyekről* gondoskodik.

* Veszett kutya garázdálkodása Nagyváradon. A *Rhédey-kertben* tegnap délután a kertész agyonlőtt egy vizslát, mely megmarta *Nyilassy* Károly kereskedelmi iskolai tanárt. A kutyát felboncolták s kitűnt, hogy veszett volt s több kutyát csirkét s egyéb állatot megmarta. A megmarta állatokat a rendőrség kiirtatta. *Nyilassy* tegnap Budapestre utazott a Pasteur-intézetbe.

* Az orvos szerencséseje. *Vanderbiltnek* az amerikai krözusnak egyik leánya az ottani előkelő hölgyek közt divó szokás szerint gyakorta ellátogatott a new-yorki kórházakba a beteget vigasztalni. *Miss Vanderbilt* az egyik kórházban nagyon megkedvelt egy *Baker* Susanne nevű fiatal leányt, akinek ágyánál órák hosszat ült és beszélgetett; *Baker* kisasszony sokat beszélt *miss Vanderbiltnek* az őt kezelő orvorról, *Mr. Seward* Welbről, dicsérte jószágát, kedélyét és szellemességét, nem egyszer de százszor. Egy ízben az orvos éppen *Baker* kisasszony betegágyánál volt, midőn a *Krözus* leány odaérkezett. *Baker* Susanne bemutatta az orvost. *Miss Vanderbiltnek*, a ki a fiatal embert annyira megszerette, hogy szívével és sok-sok millióval ajándékozta meg őt. *Miss Vanderbilt* most boldog felesége *Seward* Wennek, a ki annak köszönheti szerencsését, hogy egy szegény beteget jóakarattal és gyengédséggel kezelte.

* A főhadnagy kalandja. A Szegedi Naplóban az ujság egyik olvasója a következő történetét beszéli el, mely a Zomborból Szabadka felé vivő vonaton történt: Az egyik elsőosztályú kupéban egy délczeg öreg ur ült és könyvet olvasott. Valamelyik vasuti állomáson beszállt egy huszártiszt. Fütörészve lépett be a kupéba. Leoldozta a kardját és az öreg ur feje felett a hálóba vetette. Az öreg urat meglepte ez a viselkedés és néhány szót mondott inkább magamagának. A tiszt rákiáltott:

— Hallja, maga talán tanító, hogy itt prédikációt tart? Tartsa meg magának.

Az öreg ur így felelt:

— Lássá, főhadnagy ur, ilyen viselkedéssel okoztak a tiszt urak kellemetlenséget és katonaság között.

— De most már elég, kikérem ezt a prelekcziót, egy szót se török többé, mer különben . . .

Az öreg ur felelt:

— Főhadnagy ur, vegye tudomásul, hogy én *Jablánczy* Sándor csendőrfelügyelő, altábornagy vagyok.

A tiszt rémült arccal kért bocsánatot és jelentette a nevét.

Az altábornagy erre újból megleckéztette a tisztet és kérdezősködött állomáshelyéről és századáról. Az altábornagy a következő állomáson kiszállt.

* **Öngyilkos leány.** *Pruha* Klára 18 éves kisjénői leány szülei lakásán gyufaoldatot ivott. Huszonötödikén beszállították a kórházba s most állapota oly rosszra fordult, hogy az orvosok feladták a reményt. A leány szüleivel oly hevesen tűzött össze, hogy amiatt elhagyta a házat s ez vitte meggondolatlan tettének elkövetésére is.

* **Tűz.** Mint czéczkei tudósítónk írja, — a községben Pünkösd hétfőjén tűz ütött ki és egy csecsemő, aki éppen bölcsőjében feküdt, a lángok martaléka lett. Az istállóban levő hat darab szarvasmarha is elpusztult. A hatóság megindította a vizsgálatot, hogy a tűzvész rosszindulatból, vagy gondatlanságból keletkezett-e.

* **Eljegyzés.** *Schlesinger* Antal helybeli iparos vasárnap tartotta eljegyzését *Jakabovits* Hermann kedves leányával Reginával.

* **Talált imakönyv.** A pünkösdi bérálás-kor a székesegyházban egy imakönyvet találtak. Az imakönyv első lapján Deme Paula neve van beírva. A megtaláló az imakönyvet szerkesztőségünkbe hozta, hol tulajdonosa átveheti.

Agyonlőtt nyomdászsegéd.

— Saját tudósítónktól. —

— május 28.

Hétfőn délután fél négy órakor egy lövés dördült el Széles- és Szent Anna-utca sarkán. A lövést éles sikoly követte s egy fiatal gyermek-ember veszett iramodással futott végig az utcán. A járó-kelők eleinte játéknak gondolták az esetet s később tünt ki, hogy nagyon szomorú, nagyon megrázó való.

Agyonlöttek egy nyomdászsegédet, kit *Mihálkó* Bélának hívnak. A tettes a Kugler-üzletben alkalmazott *Kertész* Mihály nevű kereskedő inas.

A fáma szerint rossz szándék játszott közbe, mert mindketten egy leányt szerettek, a *Kertész* vallomása szerint csak egy tréfa, amelynek vége nagyon szomorú lett.

Nem rég óta ismerték egymást, de elég jó barátságban éltek.

Az esetre vonatkozólag *Gerő* Armin előtt maga *Kertész* a következőképpen tett vallomást.

Kertész Mihálynak hívják, 16 éves s egy vaskereskedésben van tanulói minőségben alkalmazva. Előadta, hogy a fegyvert a *Schlauch*-parkban találta, a park Fő utca felőli részén egy bokor alatt. A fegyvert megmutatta atyjának is, ki figyelmeztette rá, hogy azzal óvatosan kell bánni.

Tegnap, hétfőn reggel a revolvért az üzlet raktárába tette be. Három órakor zártak. Azelőtt magához vette ismét a fegyvert s zsebébe tette.

Az üzletből *Szegi* Dezső segéddel távozott. A *Kispereczes*-utcáig együtt mentek, ott aztán elváltak. Ő a *Schlauch*-térre ment, hol két ösmerőseivel találkozott *Bacsonyi* Gyulával és *Papp* tanulóval.

— Amint megyünk — beszélte *Kertész* — *Bacsonyi* keze a zsebemhez ér s kérdi tőlem, mi van ott. Megmondtam, hogy revolver. Erre *Papp* azt mondta, hogy *Mihálkó* is mutatott neki egy rozsdás pisztolyt, melylyel rá akart ijeszteni. Alighogy ezt kimondja *Papp*, a *Széles- és Szent Anna*-utcán kijön egy üzletből *Mihálkó*. Azt hiszi cigarettát vett ott, mert cigarettát volt a szájában.

— Régi ismerőse volt *Mihálkó*, kérdezte *Gerő* főkapitány?

— Egy hónapja ösmerem.

— Honnan?

— A *Schlauch*-téren ösmerkedtem meg vele.

— Jóban voltak?

— Sem jóban, sem rosszban, mindössze kétszer beszéltem vele.

— Hol beszélt vele?

— Mind a kétszer a *Schlauch*-téren.

Ahogy *Mihálkó* hozzájuk ment, *Papp* kérdezte tőle, hol a pisztoly. *Mihálkó* kivette zsebéből egycsővű ócska pisztolyt volt az. Erre ő is elővette a revolvért, babrálgatott vele, az elült s keresztül ment a nyomdász szemén.

Más tanuk szerint *Kertész* fenyegetődzött:

— Most agyonlötök!

Rászegezte a revolvért *Mihálkóra* és rástűtötte.

Már számos tanut hallgattak ki. Főkapitány ur és részben *Papoczy* alkaptány. A vallomások annyira terhelők, hogy beigazoltnak látszik az előre megfontolt gyilkosság. Gyilkost ma délelőtt az ügyészséghez kísérték. *Mihálkót* délután felboncolták. Holnap helyszíni szemlét tart a vizsgáló bíró. A rendőrség holnap még egy tanut hallgat ki s azután az összes iratok az ügyészséghez kerülnek, további nyomozás végett. A Réten nire ment, hogy egy leány miatt történt a gyilkosság. Nevet is emlegetnek.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Szerda: Szép Meluzina.

Csütörtök: Nebántsvirág (*Pálmay* Ilka fellépése.)

Péntek: Szép Heléna (*Pálmay* Ilka fellépése.)

Szombat: Huszárcsiny (*Pálmay* Ilka fellépése.)

Szép Meluzina.

Annyira szép, hogy nem is esteli, hanem délutáni gyerekelőadásra való. Gyönyörű díszletek, pazarul színes világítás, villamos gyémántkoronák, mesés könnyed, lenge, tündéri öltözék-félék teszik az egész darabot, úgy hogy az előttem és a hátam mögött ülő két kis leány egészen odavolt az elragadtatástól és csodálkozástól — hanem azért csak gyerekelőadásra való az, vasárnap délutánra. Legalább ily alkalmakkor is lehetne egyebet hallani, mint *Nyárainak* már nagyon elkopott élzeit és szerény czélzásait saját kitűnőségeire.

Ezekkel mulattatta ő az ünnep délutáni közönséget, ki tudja hányadszor. Kár érte, hátróztatott kár. Epp úgy mint kár a Szép Meluzina-féle ártatlan tündérmesécskével kitölteni az idej színi idény megszámlált napjait.

Megsejtette a közönség is a limonádét s alig voltak néhányan a színházban. Lehet különben, hogy a *Pálmay*-esték is előre vetik árnyékukat.

Meséről lévén szó, nem arról írunk, ki játszott jól, hanem hogy ki volt szépen öltözve és maszkírozva? E tekintetben első *Szohner* Olga; bájos kis tündérlányka volt, hasonlóképp *E. Kovács* Mariska is. Ők ketten, a hol játékról volt szó, ennek is megfelelték. Csak a mese jogán kerül előre *Dési* Alfréd; a többi szerep *Szarvasi* Sándor, *Tóvári* Anna, *Bérczi*, *Füredi*, *Nyárai* (mérsékelt szereptudás), *Benkő* Jolán, *Kulinyi* M. és *K. Biró* Anna kezében volt.

Ismételjük: az egész darabban legtöbb érdeme a díszletfestőnek van.

Pálmay Ilka vendégszereplése. *Pálmay* Ilka ma, szerdán este a budapesti gyorsvonattal érkezik Nagyváradra s mint már jeleztük három estén lép föl színházunkban. Holnap a *Nebántsvirág*ban, pénteken a Szép Helénában s szombaton a *Huszárcsiny*ben vendégszerepel a világhírű művésznő, ki holnap a főpróbán is részt vesz, mely a sajtó képviselői előtt fog lefolyni.

Szép Meluzina. A tegnap bemutatott Szép Meluzina, *Csepreghy* látványos tündérvjátéka kerül ma is előadásra az első szereposztásban.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 220.

Pótbérlet 14. sz.

Nagyváradon, szerdán, 1901. május 29-én

SZÉP MELUZINA.

Tündérbobozat.

S Z E M E L Y E K :

Oceánia, a tündérek királynője	K. Biró Anna
Meluzina leánya	E. Kovács Mariska
Habocska	Szohner Olga
A napsugár	Kulinyi Mariska
Róbert, Provansz hercege	Szarvasi Sándor
Kunigunda, huga	Tóváry Anna
Rajmund ifju gróf	Deésy Alfréd
Szervác, elcsapott kukta	Füredi József
Hudri csavargó	Nyáray Antal
Vudri csavargó	Bérczi Gyula

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 fr. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsölye 1 frt 50 kr. Körszék 1 frt 20 kr. Támlászék 1 frt. Érkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30kr. Földszinti állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 óráig 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

Holnap csütörtökön, május 30-án

Nebántsvirág.

Operette.

EGYESÜLETEK.

Elhalasztott közgyűlés. A várad-velencei közbirtokosság tegnapi rendkívüli közgyűlése, érdeklődés hiányában a jövő hó 9-ére halasztatott.

REGÉNY-CSARNOK.

S i b i l l a.

Írta: Adalbert Károly.

Németből fordította: Lubinszky Anna.

103.

HUSZONÖTÖDIK FEJEZET.

Az öreg Rabena régi kinézését visszanyerte. A kormány győzött. A mi nem hajlik az török. A kik fejüket ezelőtt fentartották, eltűntek az élet szinpadáról. Mások kik addig még az utcán sem mertek mutatkozni, félve, hogy megkövezték volna őket, most ismét előtérbe léptek.

Azokhoz, ki szerepüket eljátszották tartozott *Peregrin* Blanch. A humanitás különös jelének lehet tekinteni, hogy sem őt sem az olasz szinigazátót *Geronimó* mestert a városból ki nem utasították.

—r. ták. Hogy minikötő...

nem volt s hogy rövid időn a várost elhagyják, mint Fior del Lagó grófné, magától értetődött.

De hogy jövőjére nézve Sibillának milyenek voltak tervei, senki sem tudta. Bezárkózott szobájába, senki még Geronimó papa sem nyerte beocsátást.

A derék Tadin asszony vezette a háztartást s örvendett különös ügyességén, hogy Sibilla nyugalma semmi sem zavarta.

Hanna elhagyta a várost és falura költözött ismerőseihez. Az utóbbi eseményekről semmit sem tudott s Sibillára nézve most elérhetetlen volt.

Hegedűjével karján, de annélkül, hogy vonójával egyetlen egy húzást is tett volna órákig mozdulatlanul ült. Ami körülötte történt, kevésé érintette. Állapotát nem lehet másképp jelezni, mintt éj. Sötétség fogta körül. Sötétség agyának minden gondolatát.

A sötétségben csak egy fénylő csillag volt. A vizionálás Joachimmal, bár oly rövid fájdalommal, megalázó volt, mégis középpontját képezte rejtett, mély belső életének. Mint egy leirhatlan fény világított megjelenése az éjen át. De feketén, oly feketén mint a pokol sötétsége tünt fel minden más, mi életéhez tartozott.

Gyűlölt, kopár, értéktelen és üres volt az élet, melyre tekintett. Egyedül állt az élet oceánján s a hullámok ide-oda vetették.

Nem volt kéz, melyet megfoghatnék, mondá magához. — Nincs szív, melyet el nem árultam, melyet meg nem csaltam. Breida kit meggyilkoltam, örökké fenyegetőleg fogsz előttem állai? Cynár vádának sohasem lesz vége?

Sehol egy virág kehely, mely kezem alatt nyílt volna, sehol egy harmatcsepp melyet én osztottam. Siri csendé változott a zugó tetszés, mely egykor elragadott, összeesve a rövid órák könnyen aratott lelkesültsége. A csodálat, melylyel adóztak és az illatos virágok elhervadtak saját erőmtől, Istentől elhagyatva képtelen vagyok hinni és élni! Szerencsétlen, hogy vagy képes sorsodat elviselni?

És a halálos keserűség közepette, mint egy tüzes láng, mint egy örömkialtás tört ki mely mindent tulharsogott:

— Joachim! Te élsz és én szeretlek téged! Sohasem fogsz a méltatlanhoz, megvetetthez vissza térni, még gondolatod is kerülni fog, de te élsz. Ugyanazt a levegőt szívod mint én, egy földgömb hordoz mindkettőnk; egy nap világot reánk s én élek és szeretlek!

Mindent felejtve nevét hívta és karját kitarta utána.

Több nap óta nem olvasta egyikét sem a napilapoknak, melyet hoztak. Véletlenségből történt, hogy szemei egy ujság papírra tévedtek s lelánczolva az ismert helynévtől a következő sorokat olvasta végig:

— S. városból borzasztó szerencsétlenséget jelentenek, mely a napokban történt. A várostól nem messze fekvő elmegyógyintézet, a híréről ismeretes Falk Joachim doktor nagyszerű alkotása, a lángok martaléka lett s mint szomoruan értesültünk, maga a doktor áldozata lett egy gyilkos merényletnek egy örült részéről, ki a tüzet is szította. A hír az egykor általános n szeretett és híres költőt Cynárt nevezi a borzasztó tett beszámíthatatlan okozójának. Helyre pótolhatatlanabb a kárnál, melyet a lángok okoztak, egy ily ember elveszte, ki a hazának tudományának disze volt.

Alap kihullott Sibilla kezéből. Mozdulatlanul ugyan azon állásban maradt.

Egyetlen hang sem, csak mély sápadtság arcában árulták el, mit érzett.

Csillaga kialudt. Most teljes sötétség volt. Tadin asszony kétszer lépett szobájába, de hallgatag szeszélyét tisztelve, ismét távozott. Az ételek, melyeket behozott, érintetlenek maradtak.

— Hagyjátok csak, mondá az álmos selyem lepke.

— Nyugalom és bőjt mindenkor a legjobb orvosság. A kisasszony az utóbbi időben nagyon is igénybe volt véve.

Most már semmiféle örömkialtás nem tört elő, hogy megszakítsa a halálos kint, melynek zsákmánya lett Sibilla.

(Folyt. köv.)

TANUGY.

Iskolaszéki gyűlés. A községi iskolaszék tekintetes tagjait tisztelettel kérem, hogy a f. hó 30-án d. u. 4 órakor a városháza tanácstermében tartandó rendes havi gyűlésen teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Nagyvár, 1901. május 27-én. *Hegyesi Márton*, elnök.

TAVIRATOK.

A kvóta.

Budapest, május 28. (Saj. tud. táv.) A »M—g« jelenti, hogy a magyar és osztrák kormányok megállapodtak, hogy a kvótát nem bocsájtyák a parlamentek elé, mert az osztrák házban a bizottságok és a kormányok által megállapított aránylag lehetetlen többséget szerezni. A kvótát júliusban ugys a király dönti el.

Krieghammer lemond.

Bécs, május 28. (Saját tud. távir.) A Wiener Tagblatt jelenti, hogy Krieghammer hadügyminiszter lemond a delegációk tárgyalása után. Utóda hirtelen Úxküll Gilleband hadtestparancsnok lesz.

Az oroszok ünnepe.

Pétervár, május 28. A koronázás évfordulója alkalmából ma az összes templomokban istenitisztelet volt. Este a város ki volt világítva. (M. T. I.)

Barta Miklós és a Gotterhalte.

Budapest, május 28. (Saj. tud. táv.) Hirtelen futoit, hogy a tornaversenyen mikor József főherczeg érkezésekor a Gotterhaltet játszották, Barta Miklós levette a kalapját és úgy hallgatta. Rátkay László odament hozzá és figyelmeztette, hogy ezzel nem ad jó példát, mire Barta így felelt:

— Nagyon fiatalok vagytok ti ahhoz, hogy ezt megítélhessétek.

Amint kiderült, a hír e formában nem volt igaz. Barta Miklós nevével a főherczeg sátrában volt s mikor József főherczeg érkezett: levette a kalapját. Ekkor kezdtek a Gotterhaltet játszani. Rátkay László hozzálépett és méltatlankodását fejezte ki, mire Barta így felelt:

— Nem tudnom, milyen figyelmeztetés folytan, — a főherczeg táborába jöttem s ezért érkeztekor le kell vennem a kalapomat. A figyelmeztetést különben e modorban nem fogadom el.

Az angol trónörökspár utazása.

Sidney május 28. Az angol trónörökös és neje ma délelőtt ideérkezett. Délután a trónörökspár ágyulövés és harangzugás között partra szállt.

A szerb trón.

Budapest, május. 28. (Saj. tud. táv.) A berlini National Zeitung azt adja hírül hogy Sándor szerb királynak a trónról legközelebb le kell mondania s utódjául első sorban Nikolie Fedor bárót emlegetik, mint kinek legtöbb kilátása van. Nikolics ugyanis egyenes leszármazottja Obrenovics Mikosnak a szerb dinasztia megalapítójának.

Vasuti katasztrófa.

Budapest, május 28. (Saj. tud. táv.) Prágából írják, hogy a vissefradé pályaudvaron két vonat összeütközött. A katasztrófának 18 sebesültje van.

A búrok harcza.

London, május 28. Lord Kitchener jelenti Pretóriából tegnapelőtti kelettel, hogy az angolok győzelmet arattak a búrok felett. Heves összecsapás és rövid ideig tartó küzdelem után 36 búr harczos esett el, 257-et elfogtak 280 pedig önként hódolt meg. A legyőzöttektől 74 kocsit és sok fegyvert szedtek el. (M. T. I.)

Sztrájk.

Róma, május 28. Sok köz- és magán-épületeken dolgozó kömüves ma abbahagyta a munkát. Bérfölemelést követelnek. (M. T. I.)

NYILTTÉR.

Uj sirkő- és kőfaragó-telep.

Van szerencsém a t. közönség tudomására hozni, hogy *Nagyváradon, Fő-utcán a Barts-házban*

Goldberger A. L. cég alatt

sirkő-üzletet és kőfaragó-telepet nyitottam. Üzletemben kész márvány, gránit, sienyth sirkővek, emlékek kaphatók; szin és alakra a legnagyobb változatosságban és legolcsóbb áron. — Ugyanezeket megrendelésre is szállítom, ugy helyben, mint vidékre bármiféle nagyságban, méretek szerint művészi kivitelű faragással és betűvéséssel.

Vállalkozom a legkülönbözőbb épület-kőfaragó és kőornamentikai munkák gyors és pontos elkészítésére.

A n. é. tisztelt közönség támogatását kérem tisztelettel

Goldberger A. L.,
kőfaragó-mester.

117-2-4

KOZGAZDASAG.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1901. május hó 28-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 11.——13.60. Kétszeres buza 13.20—12.80. Rozs 13.60—13.20. Arpa 12.20—11.80. Zab 12.80.—12.—Tengeri: 10.60.—10.30. Borsó 34.—. Lencse 42.—. Bab 15.60. Köleskása 25.—. Burgonya 5.—. 100 kiló lángliszt 25.50. zsemlyeliszt 25.—. fehérkenyér liszt 24.—. barnakenyér liszt 21.—. széna fuvarral 4.80, szalma 1.20 Szalonna 108.—, 6 kiló zsup-szalma —20, 150 dkg alom-szalma —14. 1 köbm. bükkfa 6.30, tölgyfa 5.80, cserfa 6.70, 100 kiló marhahus —.96, öntött gyertya —.84, Lámpaalaj —.80. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.80. Pálinka —.72, Szilva-pálinka 1.60. Szesz 2.—. 1 mm. kősó 21.50, nyers fagyú —.48. olvaszt. fagyú 72.—, szapan 48.—, mosott birka gyapju —.—. magyar gyapju —.—.—. Egy hektoliter ó bor 66.—, uj bor 54.—, mész 2.30, kemény faszén 3.20, puha faszén 3.—, kendermag 22.—. köles —.—. repce —.—, dió 54.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 42.—. Egy kilogramm savanyu káposzta —, szalona 1.28, sertéshus —96, juh-hus 68, veres hagyma 18, fog hagyma 50, bors 2.20, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter. kóolaj 44, mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—. 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Marha ártáblázat 1901. május hó 28-ról. Egy pár első rendű jármás ökör 670—720, egy pár másodrendű jármás ökör 550—650, egy pár

harmadrendű jármás ökör 280—520, 1 drb fejsz
tehén 110—260. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 175—
250. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 120—180,
2 drb. veres borju 16—40, 1 drb. fél éves borju
30—48, 1 drb egy éves borju 46—76, két éves
borju 70—200. 1 drb hizott sertés 80—132,
3 pár fél éves 30—34, 1 pár egy éves sertés
38—60, 1 pár két éves sertés 70—150. 1 drb
igás ló 160—260, 1 pár ökörbőr 40—52 1
pár tehénbőr 26—36. 1 pár bojubőr 10—22,
1 pár lóbor 10—20.

Forgalmi kimutatás 1901. évi május hó
28-ról. Tiszta buza körülbelül 400 hltr, kétsze-
res buza 120 hltr, rozs 180 hltr, árpa 60 hkl.
zab 80 hltr, tengeri 300 hltr, burgonya 200
hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy 85
drb, félhizott 140, sovány 90, süldő 420, ma-
lacz 370, hizott marha 14, jármás ökör 300,
fejős tehén 230, borju 280, bivaly 6, juh és
kecske 150, ló 226.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, május 28.

Buza októberre	7.64
Buza áprilisra	7.43
Tengeri	5.34
Rosz okt.	7.80
Zab ápr.	6.70
Káposzta, repce, aug.	---

Értéktőzsde.

Budapest, május 28.

Osztrák hitel	695.75
Magyar hitel	698.50
Államvasut	686.50
Rimamurányi	500.—
Magyar jelzálog	466.—
Salgótarjáni	---
Wagon-kölcsön	---

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. május 28-án.

Magyar aranyjárdék 4%	117.35
Magyar koronajárdék	92.95
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,7%	120.75

Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	119.—
Magya földtehermentesítési kötvény 4%	92.75
Italmérsi jog megváltási kötvény	99.65
Horváth-sziavónföldtehermentesítési kötvény	93.60
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	174.—
Tiszszabályozás szept. sorsjegyek kölcsön	142.—
Osztrák járadék papírban	98.25
Osztrák járadék ezüstben	97.80
Osztrák járadék aranyban	117.60
Osztrák korona járadék	97.25
Osztrák államsorsjegyek	140.50
Osztrák magyar bank részvény	16.70
Magyar hitelbankrészvény	696.50
Osztrák hitelintézet részvény	674.25
Párisi vista	95.50
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	19.08
Némethirodalmi márka	117.50
London vista	240.40
20 márkás arany	28.52

A. szarvánköltő-feladó:

Dr. VUCSKICS GYULA.

A legjobb minőségű

SÖR

118-3-3

kapható

STEINER M. ALBERTNÉL,

Nagyvárad, Pável-utca saját ház.

Telefon 179.

Dupla Márcziusi sör ládánként	12 kor.
Dupla Márcziusi sör üvegenként	24 fill.
Valódi Bajor sör ládánként	13.50 kor.
Valódi Bajor sör üvegenként	27 fill.

A tisztelt vevő közönség szives figyelmébe!

Szines és fekete selyem

szövetek ruhára és blousokra, ugyszintén selyem és
félselyem napernyőket, karton, zephir és selyem

blousokat

ma a legolcsóbban lehet bevásárolni

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA czégnél,

Nagyvárad, Szt. László-tér.

98-8-15

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáczá-utca 3. szám.

Művek,
folyóiratok, hirdapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:
izléses kivitelben
mindennemű
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Videki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek,
számlák, falragaszok,
báti meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.